

(સમય : બપોરે ૨ : ૦૦ થી ૫ : ૦૦)

સત્સંગ પ્રાજ્ઞ - ૨ : પ્રશ્નપત્ર - ૨

સૂચના :- આ પ્રશ્નપત્રમાંથી થોડા-ઘણા પ્રમાણમાં પ્રશ્નો તા. ૪ માર્ચ, ૨૦૧૮ના રોજ લેવાનાર મુખ્ય પરીક્ષામાં પુછાશે. મુખ્ય પરીક્ષામાં જવાબવહીમાં વધારાનાં પાનાં જોડીને તેમાં લખેલા ઉત્તર માન્ય ગણાશે નહિ. પરીક્ષા કાર્યાલય, અમદાવાદની પૂર્વ મંજૂરી લીધા સિવાય, મૂળ પરીક્ષાર્થીના બદલે ‘લહિયા’, ‘ડમી રાઈટર’ કે ‘અન્ય વ્યક્તિ’ દ્વારા લખાઈને આવેલી પરીક્ષાની જવાબવહી રદ ગણવામાં આવશે. એકથી વધારે પ્રકારના જુદા જુદા અક્ષરોવાળા ઉત્તરો માન્ય નહિ ગણાય. છેકછાકવાળા જવાબો માન્ય ગણાશે નહીં. અસ્પષ્ટ અને ઉકેલી ન શકાય તેવા જવાબો માન્ય ગણાશે નહિ. અભ્યાસક્રમના પુસ્તકની છેલ્લી આવૃત્તિનો જ ઉપયોગ કરવો. પરીક્ષાખંડમાં પરીક્ષા દરમ્યાન કોઈ પણ પરીક્ષાર્થીએ મોબાઈલ ફોન તથા ઇલેક્ટ્રોનિક સાધનો જેવાં કે ટેબ્લેટ, લેપટોપ વગેરેનો ઉપયોગ કરવો નહિ તથા પોતાની પાસે રાખવા પણ નહિ.

(કુલ ગુણ : ૧૦૦)

વિભાગ - ૧ : બ્રહ્મવિદ્યાનું દર્શન - દ્વિતીય આવૃત્તિ, ફેબ્રુઆરી - ૨૦૧૨

પ્ર.૧ આપેલા વિકલ્પોમાંથી ફક્ત સાચા વિકલ્પોની આગળ આપેલા ચોરસ ખાનામાં ખરાની (✓) નિશાની કરો. [૮]
નોંધ : એક કે એકથી વધારે વિકલ્પ સાચા હોઈ શકે. તમામ સાચા વિકલ્પ આગળ જ ખરાની નિશાની કરી હશે તો જ પૂર્ણ ગુણ મળશે, અન્યથા એક પણ ગુણ નહીં મળે.

૧. શ્રીજીમહારાજ સર્વોપરી : સાંપ્રદાયિક ગ્રંથોને આધારે

- (૧) ☐ વચનામૃત (૨) ☐ સ્વામીની વાતો
(૩) ☐ શ્રી કીર્તનમુક્તાવલી (૪) ☐ સત્સંગિજીવન

૨. કાર્ય-કારણનો સિદ્ધાંત

- (૧) ☐ શ્રીજીમહારાજના મતે પ્રકૃતિ સ્વતંત્ર તત્ત્વ નથી.
(૨) ☐ સંત આ પ્રકૃતિના નિયંત્રતા, શાસ્ત્ર છે.
(૩) ☐ કુંભારને ઘડાનું ઉપાદાન કારણ કહેવાય.
(૪) ☐ માટીને ઘડાનું નિમિત્ત કારણ કહેવાય.

૩. ‘તત્ત્વજ્ઞાન’ શબ્દનું તાત્પર્ય

- (૧) ☐ તત્ત્વજ્ઞાન એટલે તત્ત્વોનું વિજ્ઞાન.
(૨) ☐ ભારતમાં તત્ત્વજ્ઞાન કેવળ બૌદ્ધિક વિલાસનો વિષય નથી.
(૩) ☐ તત્ત્વજ્ઞાન માટે ખાસ કરીને ‘દર્શન’ શબ્દ વપરાય છે.
(૪) ☐ તત્ત્વજ્ઞાન સત્યને શોધવા માટેનો સતત પ્રયત્ન છે.

૪. પરબ્રહ્મ સાકાર કેવી રીતે ?

- (૧) ☐ ભગવાન પણ પોતાના અક્ષરધામને વિશે મૂર્તિમાન થકા વિરાજમાન છે.
(૨) ☐ જે ભગવાનનું બ્રહ્મપુર ધામ છે તેને વિશે ભગવાન સદાય નિરાકાર વિરાજમાન છે.
(૩) ☐ એવું જે અક્ષરધામ તેને વિશે શ્રીપુરુષોત્તમ ભગવાન સદા દિવ્યમૂર્તિ થકા વિરાજમાન છે.
(૪) ☐ મૂર્ખ હોય તે ભૂલા પડે છે અને ભગવાનને અનિત્ય સમજે છે.

પ્ર.૨ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક (સંપૂર્ણ) વાક્યમાં જવાબ લખો. [૬]

૧. પરબ્રહ્મ અને અક્ષરબ્રહ્મને કોણ પ્રભાવિત કરી શકતું નથી ?
૨. દસ્તાવેજ પત્ર દ્વારા કોણે ગુણાતીતાનંદ સ્વામીનું અક્ષરબ્રહ્મપણું પ્રસ્થાપિત કર્યું ?
૩. પરબ્રહ્મ : સર્વસુખ સાગર - અં. ૨૮નો સંદર્ભ લખો.
૪. શ્રીજીમહારાજે જીવનું કયું પરિમાણ સ્વીકારેલું છે અને પ્રતિપાદિત કરેલું છે ?
૫. શ્રીજીમહારાજને કેવા જાણ્યા વિના અક્ષરધામમાં જવાય નહિ ?
૬. અક્ષરબ્રહ્મ કેવે કેવે રૂપે સાકાર છે અને વળી કેવે રૂપે નિરાકાર છે ?

પ્ર.૩ પ્રમાણ પરથી વિષયનું શીર્ષક આપો. [૬]

ઉદાહરણ :- “બ્રહ્મરૂપ થકો પ્રત્યક્ષ ભગવાનની ભક્તિ ચંદન, પુષ્પ, શ્રવણ મનનાદિકે કરીને કરે.”

ઉત્તર :- બ્રહ્મરૂપ થઈને પરબ્રહ્મની ભક્તિ - ઉપાસના કરવાનો આદેશ

૧. “એવા પ્રતાપી પ્રભુ મળ્યા, તેના ટળિયા સર્વે તાપ; નિષ્કુલાનંદ શ્રીહરિ સંબંધે, શુદ્ધ થયા જન આપ.”
૨. “યેનાક્ષરં પુરુષં વેદ સત્યં પ્રોવાચ તાં તત્ત્વતો બ્રહ્મવિદ્યામ્.”
૩. “તેઓ ત્રિકાલાબાધિત, નિત્ય, વાસ્તવિક અને પારમાર્થિક સત તત્ત્વ છે.”
૪. “શ્રીહરિના અનુપ્રવેશ વગર આ વૈરાજ પુરુષ ઊભા થવા માટે પણ શક્તિમાન નથી.”
૫. “ભગવાનને વિશે પ્રીતિવાળા મુમુક્ષુઓના મનોરથ પૂર્ણ કરવા અને તેમને લાડ લડાવવા.”
૬. “એવા સંત મનુષ્ય છે તો પણ ભગવાનની પેઠે સેવા કરવા યોગ્ય છે.”

પ્ર.૪ નીચે આપેલા વિષયો ઉપર મુદ્દાસર નોંધ લખો. (પંદરેક લીટીમાં) [૧૦]

૧. અક્ષરબ્રહ્મના સ્વરૂપને સમજવાની અનિવાર્યતા : ‘આત્યંતિક મુક્તિ માટે’ અથવા
૨. ‘ભગવાનને સર્વકર્તા ન સમજવાથી ખોટ’
૩. પરબ્રહ્મ : સર્વકર્મફળપ્રદાતા અને મોક્ષપ્રદાતા અથવા
૪. બંધનનું સ્વરૂપ

પ્ર.૫ નીચે આપેલા વિષયોમાંથી કોઈ પણ એક વિષય ઉપર વિસ્તૃત નોંધ લખો. (પચીસ થી ત્રીસ લીટીમાં) [૧૦]

૧. ‘પરબ્રહ્મનું વ્યતિરેક સાકાર સ્વરૂપ કેવું ?’ ૨. અક્ષરબ્રહ્મ : ધામ રૂપે

- પ્ર.૬ નીચે આપેલા વિષયોમાંથી કોઈ પણ એક વિષય ઉપર મુદ્દાસર નોંધ લખો. (ત્રીસેક લીટીમાં) [૧૨]
૧. સંપ્રદાયના મોટેરાઓના ભગતજી વિશેનાં મંતવ્યો ('ગોપીઓના જેવી સ્થિતિ' થી 'ગુજરાત તરફ વિદાય' સુધીના જ પ્રસંગો)
 ૨. ભગતજી વિમુખ છતાં સન્મુખ ('આ લોક જ દુઃખદાયી છે' થી 'ખંડ પહેલો સમાપ્ત' સુધીના જ પ્રસંગો)
 ૩. અમદાવાદમાં ભગતજી મહારાજે કરેલી જ્ઞાનવાર્તા ('અહીં તો એક દિવસમાં દસ જન્મની કસર ટળે છે' થી 'ફરી પાછા અમદાવાદમાં' સુધીના જ પ્રસંગો)
- પ્ર.૭ નીચે આપેલા વિષયોમાંથી કોઈ પણ બે ઉપર ટૂંકનોંધ લખો. (દરેક ટૂંકનોંધમાં પાંચેક લીટીના બે પ્રસંગો લખવા) [૮]
૧. ભગતજી મહારાજનો અન્ય સંપ્રદાયની વ્યક્તિ પર પ્રભાવ ('આવા દીવાનજી જેવા દસ કરીશ' થી 'જેતલપુરમાં દર્શને' સુધીના જ પ્રસંગો)
 ૨. મોક્ષની કુંચીના વારસદાર ભગતજી મહારાજ
 ૩. ગુણાતીતાનંદ સ્વામીની શિષ્યવત્સલતા ('પારઠ ભેંસનું દૂધ તો અમારા ઘરમાં જ છે' થી 'અખંડ ભજનનો વેગ' સુધીના જ પ્રસંગો)
- પ્ર.૮ નીચે આપેલા પ્રસંગોમાંથી કોઈ પણ ત્રણ પ્રસંગ વર્ણવી મનન લખો. (પ્રસંગવર્ણન આઠેક લીટીમાં તથા મનન ચારેક લીટીમાં લખવું) [૧૨]
૧. પ્રગટ જેવી કોઈ વાત નથી.
 ૨. કાનજી દરજીને હાર આપી મૂર્તિ આપી.
 ૩. લોકવિરુદ્ધ આચરણ ન કરવું
 ૪. જૂનાગઢમાં જન્માષ્ટમીનો સમયો.
 ૫. ભગતજી તો કલ્પવૃક્ષ છે.
- પ્ર.૯ નીચે આપેલાં પાત્રોમાંથી કોઈ પણ એક પાત્રના પ્રસંગો વર્ણવી વ્યક્તિત્વનું આલેખન કરો. [૮]
૧. પ્રભુદાસ કોઠારી (મુંબઈ) ('ધામમાં જવાનો સંકલ્પ' થી 'રાજકોટમાં શાસ્ત્રીજી મહારાજને ભગતજીનાં દર્શન' સુધીના જ પ્રસંગો)
 ૨. નડિયાદના ઝવેરીલાલ ('જૂનાગઢ આવો તો બ્રહ્મરૂપ કરી મેલું' થી 'બ્રહ્મચારીએ ભગતજીનું કવિત રચ્યું' સુધીના જ પ્રસંગો)

- પ્ર.૧૦ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક (સંપૂર્ણ) વાક્યમાં જવાબ લખો. [૪]
૧. કોને પ્રકૃતિપુરુષના કાર્યમાં વૃત્તિ ન રહી ?
 ૨. સારંગ - ૧૭ વયનામૃત સ્વામીએ શાના ઉપર વંચાવ્યું ?
 ૩. મહારાજે કયા વયનામૃતમાં કહ્યું છે કે હું મારા મહિમાના પારને પામતો નથી ?
 ૪. જેને દેખીને છાતી ઠરે એવા ગુણ આવ્યાનું શું કારણ છે ?
- પ્ર.૧૧ નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ બેના મુદ્દાસર જવાબ લખો. (પાંચેક લીટીમાં) [૬]
૧. બીજું અધિક ન સમજે તો ય શું સમજવાનું છે ?
 ૨. કોણ ખીજડા જેવા છે ને કોણ આંબા જેવા છે ?
 ૩. પક્ષપાતે કરીને સાધુના અવગુણ લેનાર કેવાં દુઃખ ભોગવે છે ?
- પ્ર.૧૨ નીચે આપેલા કોઈ પણ બેના દૃષ્ટાંત અથવા પ્રસંગ વર્ણવી તેનો સિદ્ધાંત લખો. (કુલ આઠેક લીટીમાં) [૬]
૧. ગોવિંદ સ્વામીના દૃષ્ટાંતે વિષયનું બંધન
 ૨. લવિંગ અને આંટુકદાર
 ૩. ગુજરાતના ઘોડા અને અલૈયા ખાયરના ઘોડાનું દૃષ્ટાંત
- પ્ર.૧૩ નીચે આપેલા વિષયોમાંથી કોઈ પણ બે ઉપર અભ્યાસક્રમની 'સ્વામીની વાતો'નું પ્રમાણ આપી સમજાવો. (આઠ થી દસ લીટીમાં) [૪]
૧. અનેક પ્રવૃત્તિઓની વચ્ચે પ્રમુખસ્વામી મહારાજ ભગવાનને ક્યારેય ભૂલતા નથી.
 ૨. લાડુબા, જીવુબાના ઉપદેશે કરીને લાડુદાનજીને જ્યારે જ્ઞાન થયું ત્યારે સર્વે ખોટું થઈ ગયું ને સાધુની દીક્ષા લેવા તૈયાર થયા.
 ૩. જન્મ કર્મ ય મે દિવ્યમેવં યો વેતિ તત્ત્વતઃ; ત્યક્ત્વા દેહં પુનર્જન્મ નૈતિ મામૈતિ સોડર્જન.
 ૪. બહુજન મળીને જે કરે તે જુદે નવ થાય, સાવરણી ઘર સજજ કરે સળીઓથી શું થાય ?

*

*

*

❏ અગત્યની જાહેરાત તમામ પરીક્ષાર્થીઓ આપણી સંસ્થાની નીચે દર્શાવેલી website - link પરથી જૂનાં વર્ષોનાં પ્રશ્નપત્રો તથા તેના ઉકેલપત્રો નિઃશુલ્ક ડાઉનલોડ કરી શકશે તથા તેની પ્રિન્ટ પણ કાઢી શકશે.

<http://www.baps.org/Satsang-Exams.aspx>